

Omer Vilain gaat voor de 600ste over de tijd van toen 100 jaar terug

„Ik ga door zolang ik goed bij geest ben”

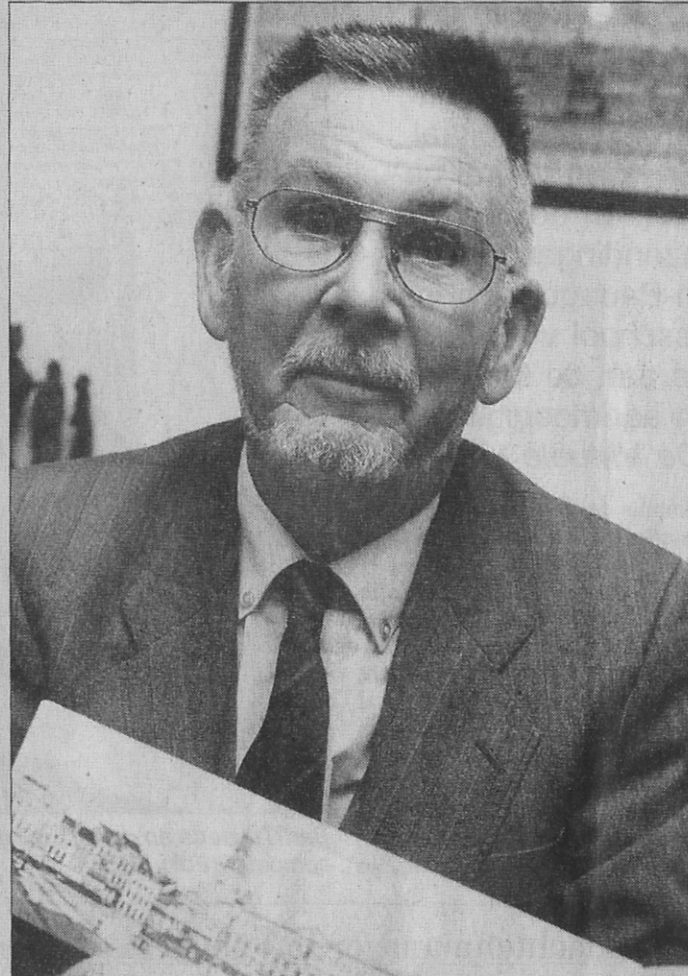
Omer Vilain trakteert zijn trouwe lezers deze week op een hele pagina over de tijd van toen. De man heeft dan ook iets te vieren, want met zijn overzicht van de Oostendse gebeurtenissen in 1902 levert hij voor de exact 600ste keer een bijdrage in De Zeewacht af. „Regelmatig zeggen echte Oostendenaars me : dat is het eerste waar ik naar kijk in de krant,” vertelt Omer trots. „Ik ga dan ook door zolang ik leef en zolang ik goed bij geest ben.”

„In september 1989 vroeg toenmalig Zeewachtredeacteur Dominiek Vervaecke me om een historisch artikel te maken,” aldus de bijna 78-jarige gewezen Oostendse stadsbibliothecaris. „Mijn stuk viel dermate in de smaak dat hij me vroeg of ik elke week voor een bijdrage kon zorgen. Sinds 1989 verscheen mijn artikel slechts een zestal keer niet : meestal omdat de redactie mij eruitwipte om voorrang te geven aan dringender nieuws, één keer omdat ik het rats vergeten was na enkele dagen vakantie. Dat ik ooit nog aan nummer 600 zou geraken, had ik nooit gedacht.”

„Echte Oostendenaars volgen de reeks geweldig,” weet Omer. „Zeker als het over iets gaat wat ze zelf nog kennen, vaag iets over gehoord hebben of weten van hun ouders. Regelmatig bezorgen lezers me reacties of aanvullingen. Sommigen knippen de artikels zelfs uit om ze te bewaren. Dat doe ik zelf ook : ik heb ze nog alle 600.”

Zeven tantes

De liefde voor lokale geschiedenis kreeg Omer Vilain mee van zijn zeven tantes. „Moeder had zeven zussen,

Omer Vilain : „Zolang ik leef en goed bij geest ben, blijf ik bijdragen schrijven voor De Zeewacht.” (Foto Lysiane)

die heel graag over de tijd van toen vertelden. Ik had daar een enorme interesse voor en dat is blijven hangen.” Omer Vilain stond in 1954 mee aan de wieg van de Oostendse heemkring De Plate en is de enige medestichter die nog leeft. Omer trad kort daarop toe tot het bestuur, werd ondervoorzitter en twee jaar geleden voorzitter.

„Dat ik ooit aan nummer 600 zou geraken, had ik nooit gedacht”

De heemkring is voor hem een blijvende bron van inspiratie, naast zijn eigen indrukwekkende collectie : „Ik begon met het verzamelen van postkaarten toen ze nog 5 fr. kostten op de rommelmarkt. Intussen heb ik wel 25.000 kaarten van Oostende, de oudste uit 1891-1892. Zaken als de dijk, het staketsel of het casino komen regelmatig terug, maar zichten die ondertussen verdwenen zijn, vind ik na-

tuurlijk het meest interessant.”

Inspiratie

Inspiratie puurt Omer dikwijls uit dingen die gebeuren : een viering, een gebouw dat wordt afgebroken... „Mijn grootste probleem bij het kiezen van een onderwerp is dat ik er altijd twee foto's of postkaarten bij moet vinden. Aan sommige bijdragen werk ik 20 minuten, aan andere enkele uren. Voor de pagina van deze week over de gebeurtenissen van 1902 zat ik vier weken lang elke namiddag in de bibliotheek om de toenmalige krant *L'Echo d'Ostende* uit te pluizen,” vertelt hij.

„Sommige mensen vragen me om de reeks te bundelen. Maar daar heb ik echt de *courage* niet meer voor en ook de hulpmiddelen niet. Iemand kwam eens bij me thuis om me een cd'tje te laten beluisteren. Toen realiseerde ik me dat ik eigenlijk geen cd-speler heb, maar ook geen antwoordapparaat, geen gsm, geen internet, geen computer... Voor mij zijn die dingen te laat gekomen.”

(HH)

En de geschiedenis, die herhaalt zich...

Kroniek van 100 jaar geleden

De geschiedenis herhaalt zich. Dat kun je toch afleiden als de je kranten van 100 jaar geleden uitvlooit. Voor de 600ste *Omer Vilain over de tijd van toen* gingen we daarom op zoek naar de kleine en grote gebeurtenissen die de Oostendenaars een eeuw geleden belangrijk vonden.

■ **De duinen** : In de krant van 16 januari 1902 lezen we dat Oostende binnen enkele tientallen jaren geen duinen meer zal hebben als men zo door gaat met bouwen.

■ **De loting** : Op 28 januari vond de loting voor de militaire dienstplicht plaats. Nadien volgde een optocht door de stad. Heel wat meisjes vergezelden de lotelinge, soms meer opgezweept dan de jongens zelf.

■ **Nieuwe muntstukken** : Honderd jaar geleden werden nieuwe Belgische muntstukken geslagen. België was een van de eerste landen die muntstukken in nikkel in omloop bracht.

■ **Voetbal** : De Oostendse 'Leopold Football Club' kreeg verschillende aanbiedingen uit het binnenland om in de toenmalige Velodroom (nu hoek Velodroom- en Sportstraat) een wedstrijd te komen spelen. Het terrein was echter onbespeelbaar wegens de vele regenbuien.

■ **Fietstocht burgemeester Pieters** : De Oostendse burgemeester Alfons Pieters liet in het *Bulletin van de Touring Club van België* zijn relaas verschijnen van zijn tocht per fiets door Nederland, Denemarken, Zweden, Noorwegen en Zwitserland. Voorheen beschreef hij al een fietsreis van 9.600 km doorheen Italië in *L'Echo d'Ostende*.

■ **Nog een Koninklijk Chalet** : De vorst deed een bestelling in Trondheim (Noorwegen) voor een Noors chalet, dat in De Haan zou worden opgetrokken.

■ **Sint-Petrus en Pauluskerk** : De werken aan de nieuwe hoofdkerk lagen half februari volledig stil na onenigheid tussen de kerkfabriek en de aannemers. De discussies gingen over de funderingen, het vervoer van de aarde en de prijs.

■ **Portje van Hourrah** : De burgemeester gaf bevel orde te scheppen in het beruchte steegje, bekend als 't Portje van Hourrah' in de Aartshertoginestraat. Dronkenschap, scheldpartijen en vechtende koppels maakten het de burens ondraaglijk.

■ **Stadhuis** : De werken voor de vergroting van het stadhuis waren eind februari bijna volledig voltooid. De Oostendenaars spraken al gauw van het *Nieuwe Stadhuis*, vooral als ze het hadden over de kant Kerkstraat.

■ **Derde handelsdok** : Door de vele afgedankte vaartuigen die in het derde handelsdok (tegenwoordig de plaats van het stadhuis) lagen, begon die plaats een vlottende rommelmarkt te worden. Er was ook plaatsgebrek, want in het tweede dok liggen drie driemasters met niraat, een stoomboot met hout uit het noorden, verschillende schepen met kolen uit Engeland en enkele andere grote en kleinere vrachtschepen.

■ **Aanranding in het Leopoldpark** : Een vrouw die haar weekloon van 12 fr. had ontvangen, werd in het Leopoldpark overvallen. De dieven namen haar geld mee.

■ **Geschiedkundig museum** : Het stadsbestuur dat in 1882 nog geen museum had, maar regelmatig interessante stukken in bezit kreeg en deze tentoonde, wou een poging doen om Oostende een eigen museum te schenken.

■ **Elektrische trams** : Trams begonnen op elektriciteit te rijden : vanaf 20 april in de stadskern en vanaf 5 mei tot hotel Quitmann in Mariakerke.

■ **Pijprokers** : In een café op de hoek van de Christinastraat en de Sint-Paulusstraat vond op 16 april een pijprokerswedstrijd plaats. De organisatoren waren leden van de *Ware Rokers*. Arthur Van Troostenberghe won de wedstrijd met 1 uur en 13 minuten.

een groot debat over de grote noodzakelijkheid aan drinkbaar water in Oostende. Het was vooral de keuze tussen water uit de winningsputten van Varsenare en het Waalse riviertje de Bocq. Deze laatste kreeg de voorkeur.

■ **Staketsel** : Op 15 mei werd het consumptiepaviljoen op het staketsel heropend. Madame Carbonel runde er sinds enkele jaren deze goedgelegen zaak.

■ **Vreselijk ongeval** : Op het strand speelden Arthur Peire (7) en Martine Van Daele (5). Ze hadden een diepe put gemaakt toen die dichtviel. De kinderen raakten volledig onder het zand. Een jongetje dat het drama had zien gebeuren, verwittigde enkele mensen. Koortsachtig begon men te zoeken, maar men kon de put niet vinden. Men groef zowat overal. Uiteindelijk kon men de twee slachtoffers toch vinden. Ze waren al gestikt. De familie Van Daele had al een kind in een brand verloren. Een tweede was overleden na een val uit het raam.

■ **Oostendse kranten** : Op 29 juni 1902 vierde *La Saison d'Ostende* haar 25-jarig bestaan. De andere kranten waren toen nog *Le Carillon*, *L'Echo d'Ostende* en *De Zeewacht*. Alleen deze laatste bestaat nu nog.

■ **Vuurtorenwijk** : Op de gemeenteraad werd een brief besproken van de inwoners van de Vuurtorenwijk. Ze beklagden zich over hun straten als slijkpoelen, het gebrek aan drinkbaar water en water in de kelders. Tevens was er een slechte verlichting, gebrekkige toegang tot de kerk en moesten de kinderen door modderpoelen naar school gaan.

■ **Sjah van Perzië** : De Perzische sjah Mouzaffa-ed-Dine, die al in 1900 in Oostende verbleef, kwam op 9 juli in Oostende toe voor een nieuw verblijf in het Palace Hotel. Zijn gevolg bestond uit 38 personen. Hij woonde de duivenschieting bij, maar had ook interesse voor goede winkels. De sjah reisde op 31 juli weer af na een partijtje biljart in het Koninklijk Paviljoen.

■ **Japanse prins** : Op 16 juli kwam prins Komatzu voor een verblijf van vier dagen naar Oostende. Hij logeerde in hotel Continental. Hij reisde incognito, maar toch bestond zijn gevolg uit 12 personen. Hij liet zich doorheen de stad in een auto rondrijden en bracht een bezoek aan het Maria Hendrikapark. De prins werd ook ontvangen door Leopold II.

■ **Koninklijke Gaanderijen** : Op 19 juli inspecteerde Koning Leopold II de werken van de Koninklijke Gaanderijen. Hoewel de koning plaaster en mortel op zijn kleren had gekregen, was hij zeer tevreden met de uitleg die hij van de bouwvakkers had gekregen.

■ **Nachtfeest in het water** : Op 10 augustus moest in het Leopoldpark een groots feest plaatsvinden met 10.000 sprookjeslampen, vuurwerk en Bengaals vuur. Er zou ook in de vijvers worden gezwommen. De regen was echter spelbreker.

■ **Dood van Koningin Maria Hendrika** : Bij het overlijden van koningin Maria Hendrika op 19 september verschenen de kranten 's anderendaags met een rouwband. Toen het nieuws nog dezelfde avond bekend raakte, werd het bal in het kursaal om 19 u.30 gestopt. Ook het orkest op de kiosk sloot de partituren.

■ **Oktoberfoor** : Ook honderd jaar geleden al werd de markt in oktober ingepalmd door de kermis. Op het Mijneplein stond een doolhof vol verrassingen. Het huidige Petrus- en Paulusplein werd ingenomen door het circus Libot.

■ **Afvaarten maalboten** : In november voeren dagelijks drie maalboten van en naar Dover. Per week maakte dit 42 overtochten.

■ **Stadsbibliotheek** : De openbare bibliotheek publiceerde een lijst met 32 aanwinsten, echter allemaal Franse boeken. Vlamingen schreven ook in het Frans !

Oostende van 1902 in prentkaarten

Standbeeld van Leopold I : op 11 juni werd gestart met het aanbrengen van de halfverheven beeldhouwwerken aan het standbeeld van Leopold I. In de krant van toen schreef de reporter dat de visserin, gezeten op de Oostendse boot, eigenlijk geen Oostendse vissersvrouw, maar wel een van Heist was. „Ze draagt een muts die alleen de vissersvrouwen van Heist dragen. En vissersvrouwen zitten niet op een schip, ze gaan niet mee in zee.” Dat die afbeelding symbolisch is, bleen de uitgever-journalist Georges Daveluy (aangetroouwde neef van James Ensor), totaal te zijn ontgaan. Het beeld is gebleven zoals het was.

Raid Brussel-Oostende : op 27 augustus werd van Brussel naar Oostende (over een afstand van 132 km) een wedstrijd voor militaire paarden georganiseerd. De 61 deelnemers reden over Molkenbeek, Ninove, Zingem, Tielt, Koolskamp, Lichtervelde, Torhout, Snaaskerke, Stene en door de Stuiverstraat naar hun eindbestemming : de Wellington hippodroom. Om 13 u.45 kwam een officier melden dat men het Franse paard Basil, dat in Koolskamp als eerste doorkwam, had moeten afmaken. Vier andere Franse officieren waren met hun paard Oostende genaderd. Het was uiteindelijk luitenant Madamet die met zijn Courageux won. Hij reed de afstand in 5 uur 54 minuten. Eerste Belg en zevende werd H. Joonstens. Hij won een prachtig volbloedpaard, een geschenk van de Franse regering. Oostendenaar Demuenynck werd 15de met Fritz. Er kwamen slechts 29 paarden aan. De eerste 100 km hadden de meeste paarden gehaald : 58 van de 61. In de laatste 32 km moest nog de helft de strijd staken. Het Zweedse paard Silverword schrok aan de Snaaskerkebrug van een auto, kwam in de vaart terecht en verdronk. De Franse luitenant Bausil en de Engelse luitenant Gibson weenden bittere tranen toen hun trouwe paard doodviel. Nooit werd nog de Raid Brussel-Oostende gerreden : er was te veel protest, ook vanwege de dierenbescherming.

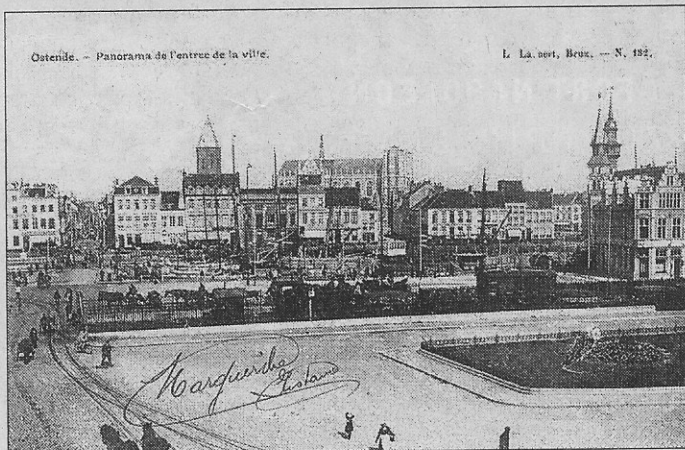
Ostende. — Le Théâtre.

De Koninklijke Schouwburg :
in januari werd besloten dat de
aanbesteding voor de bouw
van de Koninklijke Schouw-
burg op 15 maart zou plaats-
grijpen.

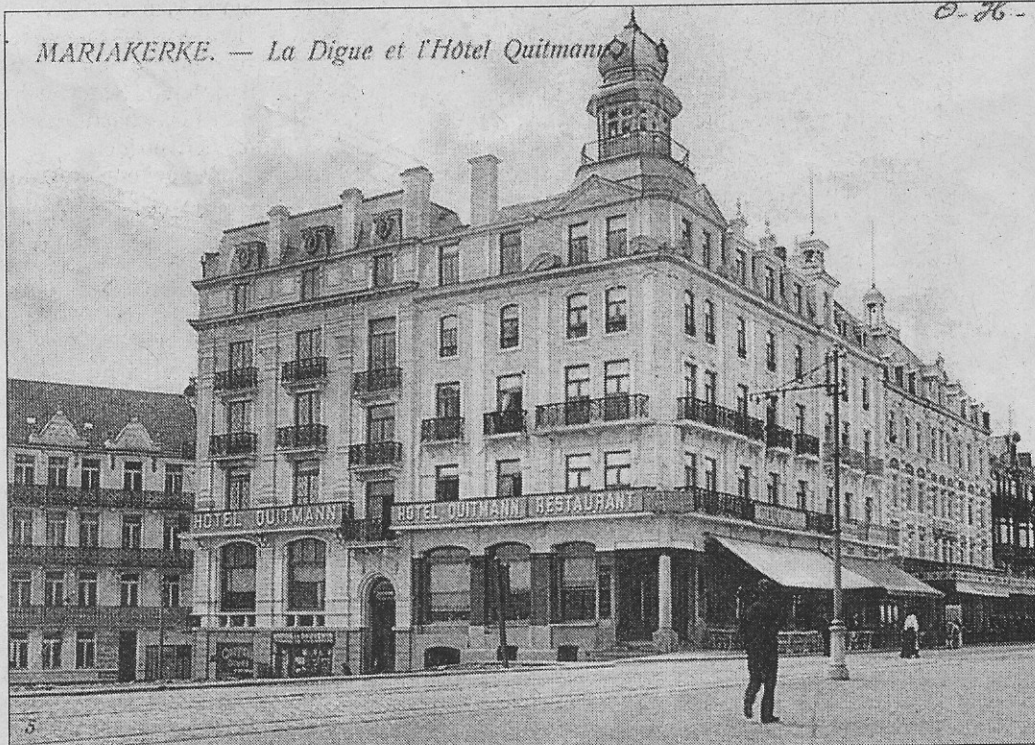
Ostende. — Panorama de l'entrée de la ville.

L. La. nest, Brux. — N. 192.

Vanderzweeplein : de kleine
tuin in het midden van het
Vanderzweeplein (nu Ernest
Feysplein) werd in het begin
van maart 1902 voor de helft
weggenomen. „En nu gelijkt
het op niets meer”, stond in de
Oostendse kranten te lezen.

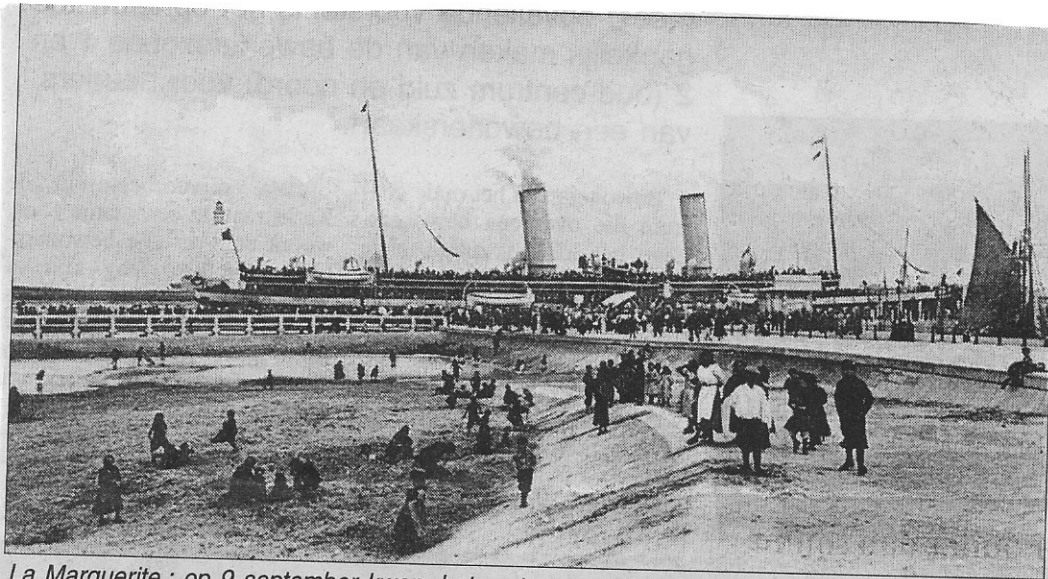
MARIAKERKE. — La Digue et l'Hôtel Quitmann

Ernest Quitmann : uit Brussel kwam de melding dat Ernest Quintmann, de vroegere eigenaar van het hotel Quintmann, gelegen op de Zeedijk in Mariakerke, op 24 februari was overleden.

Koetsiers : het stedelijk reglement verplichtte de koetsiers om een hoge hoed, een zwart kostuum en een tuniek met vergulde knopen te dragen.

La Marguerite : op 9 september kwam het grote excursieschip La Marguerite nog eens aan in Oostende. De eindeseizoensreis bracht niet minder dan 1200 dagjestoeristen naar onze stad.